

Bude letos dobrý rok pro MS Office 2003?

Dokončení – po základních programech se podíváme na čtyři zbývající

JAROMÍR LUHAN

V minulém čísle jsme si prohlédli novinky v základních programech kancelářského balíku Microsoft Office 2003. V dnešním povídání se seznámíme se čtyřmi programy, které stojí občas trochu v pozadí a základní sadu v různých variantách doplňují. Ve dvou případech se jedná o protřelé harcovníky, druhé dva se o uživatelskou přízeň ucházejí poprvé. Začneme těmi prvními:

FrontPage 2003 – luxus pro váš web

FrontPage je uživatelským kancelářským produktům firmy Microsoft dobře známý. Pokud byste se s ním ještě nesetkali, vězte, že se jedná o velice sofistikovaný WYSIWYG editor webových stránek, vybavený bohatou sadou nástrojů a pomůcek. Že jde o „zavedenou firmu“, poznáte i ze seznamu novinek nové verze – na první pohled je jich docela málo, takže by se mohlo zdát, že již není co vylepšovat. Nicméně už zřejmě prolistování ukazuje, že tentokrát zvítězila kvalita nad kvantitou a většina bude pro uživatele skutečným přínosem.

První takovou novinkou je nový „pohled“ na upravovanou stránku. V originále se jmenuje Split a zobrazuje paralelně zdrojový HTML kód i návrh stránky. Obě části jsou samozřejmě synchronizované, takže ihned vidíte dopad svých zásahů. Prakticky jej můžete vidět na obrázku 1, kde si rovněž můžete povšimnout různých drob-

ných změn a vylepšení uživatelského rozhraní programu – např. přehlednější uspořádání okna se zdrojovým kódem nebo – v horní části – editoru TAGů. Také si všimnete možnosti zobrazovat v levém panelu strukturu webu přímo jako navigační strom, takže není třeba u složitějších webů hledat stránky v nepřehledných adresářových strukturách.

Velmi kvalitně byla vylepšena podpora práce s obsahem stránek. Díky podpoře dynamického HTML můžete pracovat s vrstvami objektů na stránce, a dokonce i definovat různé animace, skrývání a přechody mezi nimi. Objekty v jednotlivých vrstvách se mohou skrývat a zase objevovat, překrývat či zapouzdřovat, jak je vám libo.

Významným přínosem při zpracování komplikovaných grafických návrhů webových stránek je podpora dynamických šablon a podkladových obrázků. Pokud při vytváření prvotního návrhu strán-

ky vycházíte z předlohy vytvořené grafikem v obrazové podobě, můžete si ji zobrazit v návrhovém režimu jako podklad stránky a na ni pak rozmisťovat jednotlivé skutečné prvky. FrontPage vám dovoluje podklad potlačit částečně i úplně, takže snadno zkontrolujete, co vám ještě chybí dodělat, a navíc automaticky zajistí, aby nebyl vidět v ostré verzi na webu. Samozřejmostí je možnost vycházet z předdefinovaných nebo uživatelsky vytvořených vzorů webových stránek, jejichž počet se oproti předěšlé verzi zase o trochu rozrostl a je nyní spravován specializovaným panelem.

Pokud máte návrh hotový, můžete z něj udělat právě dynamickou šablonu a zpřístupnit jej všem, kdo se podílejí na tvorbě obsahové stránky webu. Výhodou dynamických šablon je, že lze určit oblasti, do nichž nebudou moci uživatelé zasahovat, čímž snadno ochráníte jednotnost návrhu. Navíc – pokud změníte šablonu, automaticky se upraví vzhled všech odvozených stránek.

Export na webový server je nyní značně snazší díky pohledu „Publish view“ (viz obrázek 2),

který zobrazí obsah místní i vzdálené kopie a umožní jednoduché určení, co se má a co se nemá přenášet. Z dalších vylepšení mě zaujala hlavně optimalizace HTML kódu, která odstraní ze souboru stránky nepotřebný balast a zmenší

tak její velikost. Dále bych jmenoval alespoň integraci XML, podporu Macromedia Flash, interaktivních tlačítek a funkcí chování nebo vytváření takzvaných „webových balíčků“ pro snazší distribuci v rámci SharePoint Services.

Publisher 2003 – publikovat cokoliv

Program Publisher je rovněž dlouholetou součástí rozšířených verzí Microsoft Office. Jedná se – jak název napovídá – o publikační software určený k tvorbě nejrůznějších tiskovin. Aby byla činnost uživatele snazší, přibýlo deset připravených profesionálních návrhových sad (šablony různých typů dokumentů v jednotném vzhledu – viz obrázek 3) a několik osnov pro různé typy publikací – např. pozvánky, etikety na CD a DVD a osobní korespondenční sady (sada dopisních papírů, adresových štítků, obálek a vizitek s jednotným designem).

Speciálními záležitostmi jsou takzvané e-mailové publikace, neboli elektronické zprávy profesionálního vzhledu, opět v různých tematických provedeních typu „dopis“, „bulletin“, „nabídka produktu“, atd. Tvorbu těchto dokumentů samozřejmě usnadňují specializovaní průvodci, možnost náhledu před odesláním, ale i optimalizace pro různé typy poštovních klientů.

Navíc, jak si žádá doba, nemusí být výsledek určen pouze pro tiskový výstup – pomocí speciálních šablon můžete vytvářet například i návrhové vzory webových stránek. Podpora elektronických publikací doznala patrně ze všech oblastí nejvíce inovací. Kupříkladu Publisher disponuje speciálním editačním režimem pro práci s webem, který je optimalizován právě pro tuto činnost, a lépe zpřístupňuje potřebnou speciální funkcionalitu včetně správy a inkrementální aktualizace webového sídla na serveru.

Pro vlastní práci má přichystané šikovné funkce typu Web Site Builder, jež dokáže vygenerovat kostru webu podle vámi specifikovaných požadavků typu „chci prodej produktů“, „chci popis služeb“, „chci zobrazení kontaktních informací“,

apod. Jinou možností tvorby nového webu je využít pomoc webového průvodce na vytvoření webu zadaného typu, nebo můžete vytvářet přímo jednotlivé stránky podle některé z dvaceti připravených typových šablon (např. často kladené dotazy, události, novinky, kontakty, projekt, apod.).

Samozřejmě že program prošel podobnou obrodou vzhledu jako celá kancelář (viz obrázek 4). Tomu odpovídá celkový vzhled, podpora Tablet PC, využití panelů úloh, prohlídací panely a mnoho dalších drobností, o kterých jsme se zmiňovali minule. Navíc změn doznaly i specializované funkce – například bylo vylepšeno fungování vodících značek, nově lze definovat v rámci publikace více „master“ stránek a umístit do pub-

likace „prázdné obrázky“, to je místa, kam v budoucnosti doplníte například fotografii z digitálního fotoaparátu. Dále byly rozšířeny možnosti formátování a vazby odstavců, zarovnání sloupců a funkce předtiskové kontroly. Vylepšena byla úvodní stránka aplikace a rovněž práce s stránkami – nový třídič stránek usnadní správu jejich pořadí, podpora myši s více tlačítky pak pohyb po pracovní ploše.

Zajímavou funkcí je nový Mail and Catalog Merge Wizard, který slouží k slučování dat z různých zdrojů do připravené publikační šablony. Do šablony lze takto začleňovat části dokumentů jiných aplikací – např. texty, tabulky z tabulkového kalkulátoru, ale i obrázky, čímž můžete vytvořit třeba profesionální katalog výrobků se začleňovanou dokumentací. Funkce samozřejmě zvládne i rozvinutí šablony podle databázových záznamů.

A co by to bylo za DTP program, kdyby nebyly vylepšeny i tyto funkce: Publisher zvládne výstup do kompozitního CMYK postskriptu určeného pro další zpracování, vylepšena byla podpora tiskových separací, konverze RGB palety do CMYK a správa barev.

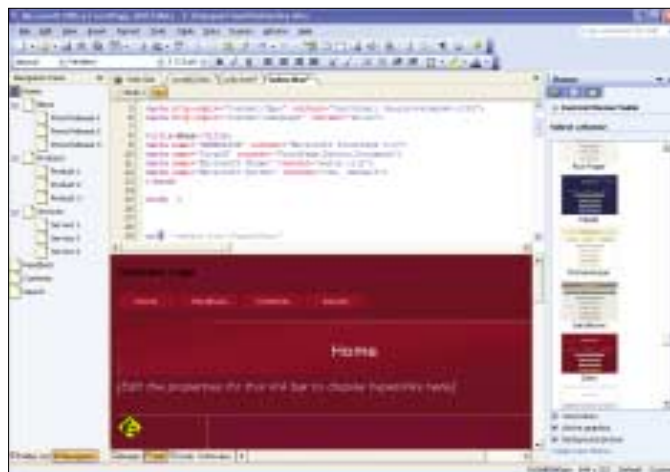
OneNote 2003 – na společnou notu?

Tato zcela nová aplikace přibyla do sady Office patrně v důsledku zvýšené podpory technologií okolo Tablet PC. Jedná se v podstatě o velice komfortní náhradu za program WordPad. Stojí na velmi jednoduchém nápadu poskytnout uživateli flexibilní náhradu za papírový poznámkový blok, ovšem je dovedený ke značné dokonalosti, o čemž svědčí už samotná skutečnost, že poznámky mohou mít velice variabilní podobu – vedle klasického textového vstupu z klávesnice můžete do poznámek vkládat také obrázky, rukou (myší) kreslené skeče a grafy, ale třeba i diktované zvukové poznámky. Ukázkou vidíte na obrázku 5. Navíc – použijete-li pero pro Tablet PC – lze ručně psané poznámky převádět na text.

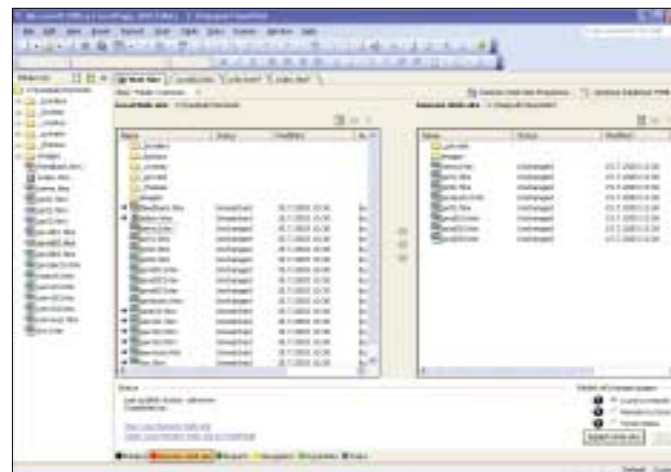
Samotné uspořádání programu je koncipováno tak, aby jednak samotný program byl vždy po

ruce (po spuštění jej najdete ve systémovém pruhu Windows), jednak aby byly již vytvořené poznámky pěkně pohromadě, snadno dostupné a dosažitelné. Jednoduchosti a přímocharosti obsluhy je podřízeno vše, takže se uživatel nemusí vůbec starat například o ukládání toho, co vytvořil. Program všechno ukládá okamžitě, a o rozepsanou poznámku nepřijde ani při výpadku napájení počítače.

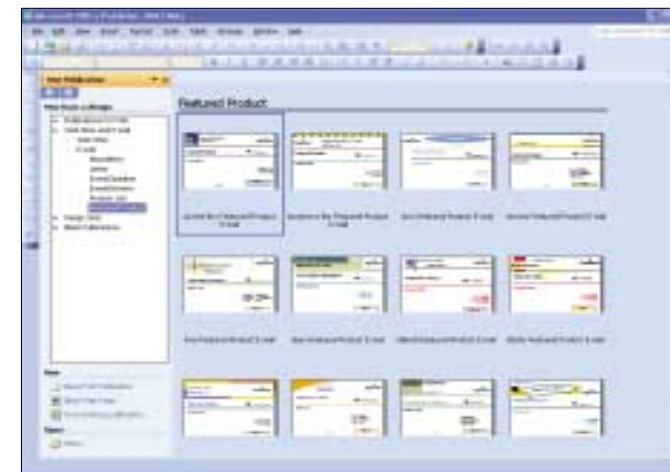
Ovládání programu je dostatečně intuitivní a autoři se snažili maximálně jej přizpůsobit zvyklým používáním papírového bloku. Podívejme se na uspořádání na obrázku 3. Uživatel má k dispozici libovolný počet poznámkových složek (kartotéková ouška v horní části obrazovky) členěných podle potřeby – např. podle projektů nebo typu obsažených poznámek. Každá složka může

▲ Obr. 1: Nový, rozdělený pohled na stránku ve FrontPage 2003 usnadní práci s kódem i návrhem zároveň.

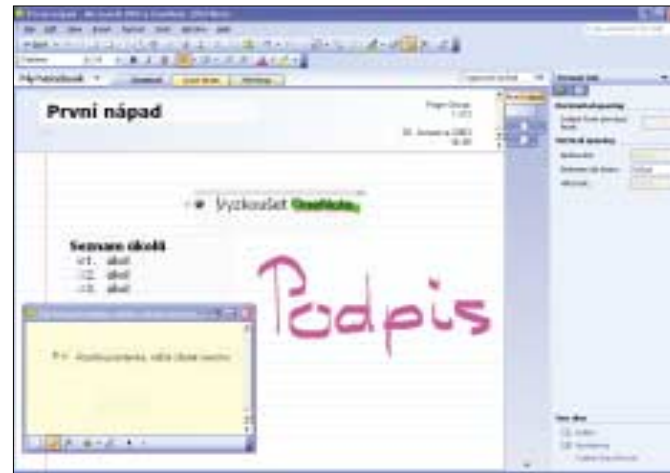
▲ Obr. 2: Synchronizace obsahu webů je podání FrontPage 2003 podstatně přehlednější.

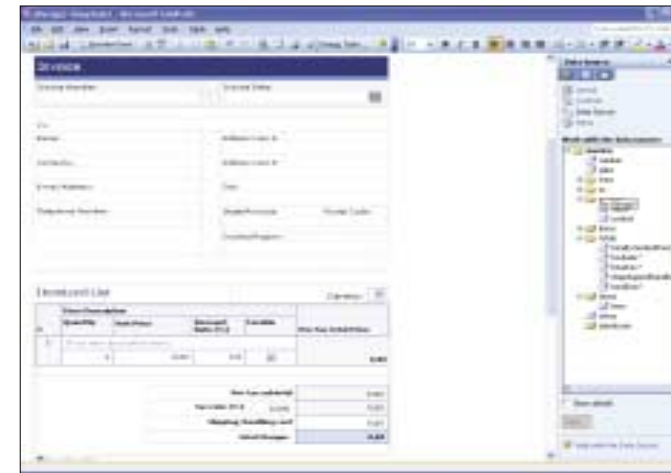
▲ Obr. 3: Paleta připravených šablon v Publisheru se opět rozrostla o zajímavé exempláře.

▲ Obr. 4: Prostředí aplikace Publisher je přehlednější a vybavené novými nástroji.

▲ Obr. 5: Tohle dovede OneNote – rukopis, zvýrazňování, rychlou poznámku, seznamy, obrázky. A to nevidíte zvukovou poznámku.

▲ Obr. 6: InfoPath v režimu návrhu formuláře – snadné propojení s datovým souborem.

obsahovat opět libovolný počet „stránek“ (ouška po pravé straně), které mohou být dále seskupeny do dvou úrovní. Každá stránka má pak oblast hlavičky, kam je možno zapisovat stejným způsobem jako do těla, nicméně se tato oblast neodsouvá ani u dlouhých poznámek a je tak stále na očích.

Informace se do těla poznámek vkládají v režimu velmi připomínajícím psaní do papírového bloku – prostě někam kliknete myší a na toto místo píšete nebo kreslíte. Program jednotlivé úseky ponechává na místě, kde vznikly, ale pokud se potřebujete vrátit a něco doplnit, na rozdíl od papíru vám to umožní a místo vytvoří odsunutím ostatních poznámek níže. Díky „ústřížkovému“ uspořádání poznámek na stránce se lépe pracuje s jejich přesouváním, ať už v rámci stránky nebo mezi složkami.

Při vlastním zápisu máte k dispozici formátování do odrážek, číslovaných seznamů a víceúrovňových osnov, takže poznámky budou přehledné. Navíc jsou k dispozici šablony, aby měly stránky jednotný vzhled, a grafické příznaky, s jejichž pomocí můžete zvýraznit třeba důležitost nebo úkol, který ještě není hotový. Pokud přidáte zvukový záznam, můžete během nahrávání poznámky také zapisovat a program automaticky synchronizuje zvukový záznam s časem vzniku poznámky, čímž značně zjednodušuje orientaci v nahrávce.

Poznámky vytvořené v programu OneNote nejsou solitérem stojícím opodál. Samozřejmě můžete vyhledávat jakéhokoliv slova ve všech textových poznámkách. Ale nemusí u něj zůstat – výseky můžete přenášet do jiných programů stejně snadno, jako jejich obsah včleňovat na stránky poznámkového bloku. Pokud je externím zdrojem nějaká stránka na internetu, OneNote si automaticky zapamatuje její adresu, abyste se k ní mohli kdykoliv vrátit.

Šikovnou funkcí je speciální poznámka Quick Note, sloužící k rychlému záznamu nějakého nápadu třeba během telefonního rozhovoru. Vyvolá se přes ikonu v systémovém pruhu a jednoduchým způsobem ji lze „přišpendlit“ na pracov-

ní plochu jako nalepovací papírek, takže se neztratí. Může obsahovat vše jako běžná poznámka včetně zvukového záznamu.

Nezanedbatelnou výhodou elektronické podoby poznámek ve OneNote je vedle úspory času, potřebného k přepisu z papírové podoby,

InfoPath 2003 – za formuláře krásnější

Posledním z dnešní čtveřice je program InfoPath. Jedná se o zcela novou aplikaci určenou zejména pro opravdové úředníky, jejichž životním posláním je vytvořit dokonalý formulář. Program má však cíle vyšší – vytvořené formuláře a vyplněná data je potřeba integrovat do dalších obchodních procesů. A na to se dá s výhodou využít XML. V programu vytvoříte formulář postavený nad uživatelským XML schématem a program vám umožní jeho snadné propojení s webovými službami, takže budete moci snadno a flexibilně využívat ke své práci informace obsažené v různých firemních informačních systémech, případně do nich doplňovat výsledky své práce.

Program pracuje v zásadě ve dvou režimech – návrhovém (vidíte na obrázku 6) a pracovním. V návrhovém režimu je k dispozici vizuální editor formuláře, doplněný řadou pomůcek usnadňujících návrh formuláře. Je to především bohatá paleta prvků, ze kterých se formulář skládá, dále pak datový editor sloužící k obsluze datové struktury formuláře a také různé návrhové vzory, ukázkové šablony a projekty, ze kterých můžete při tvorbě nového formuláře vycházet. K jednotlivým prvkům, z nichž formulář vytváříte jako ze stavebnice, lze připojovat datová pole i skripty v jazyce VBScript nebo JavaScript.

V pracovním režimu je pak do formuláře doplňován obsah a tento je definovaným způsobem ukládán XML souborů. Při vyplňování údajů přicházejí ke slovu různé typy ověřování správnosti obsahu, dokončování kódu či vyhledávání informací. Díky možnosti implementace skriptů můžete vytvářet formuláře s rozbalovacími sekcemi či více pohledy na data a přímo je integro-

také možnost sdílet poznámky v rámci služeb SharePoint Team Services nebo sdíleného pracovního prostoru MS Office. Můžete je okamžitě posílat i elektronickou poštou, což se děje přes automatickou konverzi do formátu HTML, takže příjemce nepotřebuje žádný speciální prohlížeč.

vat s elektronickou poštou (včetně zabezpečení digitálním podpisem).

Výhodou použití formulářů (oproti standardním způsobům komunikace typu rozeslání dotazu mailem a následného zpracování různých esejí a románů, které se vám vrátí) je samozřejmě to, že se vám vrátí zcela konzistentní a dobře zpracovatelná data s minimem kontraproduktivní kreativity tázaných. InfoPath navíc podporuje dostupné standardy W3C (XML 1.0SE, DOM, XSD, XHTML, UDDI, WSDL, SOAP a další), takže by neměla být problémem ani interoperabilita s dalšími systémy v rámci firmy i mimo ni.

Vzhledem k tomu, že je InfoPath určen pro podnikové systémy, nepřekvapí, že je vybaven funkcemi pro snadnou administraci uživatelských instalací, správu, zamykání a verzování formulářových šablon nebo automatické instalace potřebných částí z balíčků.

Dojmy

Všechny čtyři popisované aplikace se zdají být velice zajímavé a jsem přesvědčen, že si své uživatele najdou. Zatímco FrontPage a Publisher pokračují v započaté cestě a přinášejí svým příznivcům celou řadu velice dobrých a užitečných vylepšení, výrazně usnadňujících práci, InfoPath poskytne zcela nové dimenze pro zpracování informací především v prostředí dynamických firemních informačních technologií. OneNote jistě zaujme každého, kdo si zapisuje či kreslí do papírových bloků, a najde tudíž uplatnění v korporátní i individuální sféře, když přispěje k lepší organizaci a zefektivní práci s poznámkami.

3 0463/OK □